

A VÁROSHÁZA THE TOWN HALL

 A főtér másik látványos épülete a középkori maggal rendelkező, többszörösen átépített városháza. Legrégebbi része az ebédlőépület, amelynek falai, vastagságuk alapján egy, a XIII. század közepi, egyenes szentélyzáródású templomé lehetett. Kozák Károly régész szerint ezen a helyen álltak a premontrai kolostor épületei, melyeket lotharingiai mesterek az 1170-es években építettek. A törökök 1544 után a prépostság épületében egy teológiai főiskolát rendeztek be, amely a vár 1596. évi ostromakor elpusztult. A romokat 1729-ben a Hatvanba telepedett kapucinus szerzetesek építették át zárdává, melynek alaprajza Hatvan 1783-as térképén is látható. A rend feloszlása után 1787-től egyházi iskola működött a falai között, majd utána átalakították sőházá. 1862-ben a már nem használt épületet eladta az állam, a két szélső részt a Bindfeld-család és Duza Antal vette meg, akik az épületeket lebontatták.

(078.) Az 1933-ban készült képeslapon a hatvani községháza látható, mely ekkoriban meglehetősen lepusztult állapotban volt.
This 1933 postcard shows the hall of the village that had a neglected appearance at that time.

A középső részt pedig Fekete András bíró és Homonnay Szilárd jegyző javaslatára a tanács a gyöngyösi cs. és kir. Főszolgabíró útján 4000 forintért megvásárolta város-házának.

Az eltérő gazdasági-társadalmi fejlettségű településeket egységes közigazgatási rendszerbe foglalta az 1871. évi XVIII. tc., amely alapján Hatvan közigazgatása nagyközségi keretek között szerveződött újra. A képviselő-testület először 1872. november 4-én ült össze, majd november 7-én került sor a tisztújításra. A nagyközség testületi szervei: községi elöljáróság, képviselő-testület és igazoló választmány. A település vezetője a községi (fő)bíró, aki megválasztása esetén legalább egy éven keresztül köteles volt ellátnia hivatalát. Állása tiszteletbeli volt, melyért tiszteletdíj illette meg. Az 1871-es törvényt később az 1886. évi XXII. tc. váltotta fel, amely 1950-ig, a tanácsrendszer létrejöttéig meghatározta a települések közigazgatását. Az idők folyamán a lakosság által megválasztott bíró szerepköre – mivel laikusként került be a közigazgatásba – egyre inkább háttérbe szorult a szakképesítéssel rendelkező jegyzővel szemben, aki ténylegesen vezette a hivatalt.

 Reconstructed several times, the town hall is also an outstanding building of the main square with its core dated back to the middle ages. Its oldest part is the dining hall the walls of which might be a part of a mid-13th century church concerning their thickness. According to archaeologist András Kozák, the blocks of the Premonstrant cloister stood here which had been constructed by masters of Lorraine in the 1170s. The Turks established a theological school in the provost's residence after 1544, which was destroyed during the siege of the castle in 1596. The ruins were used by capuchin monks settled in Hatvan to erect their cloister in 1729. From 1787, after the suppression of the order, there was a denominational school in the building, and then it was turned into a salt-house. In 1862, the government sold the two side parts of the building that had not been used. They were bought by the Bindfeld family and trader Antal Duza, who both made the buildings

demolished. The central part was purchased by the local council as a town hall for 4000 forints to the recommendation of baron András Fekete and notary Szilárd Homonnay.

The law Nr. XVIII of 1871 made a uniform system for the settlements that developed economically and socially in different ways, and this was the base on which the public administration of Hatvan was reorganized. The body of representatives first met on 4 November 1872 and re-election of the officials also took place on 7 November. The corporate bodies of the community were the followings: the local municipal board, the body of representatives and the screening committee. The leader of the settlement was the municipal chief constable who was bound to hold his office for a year after he had been elected. This was an honourable post for which he was given a fee. The law of 1871 was later replaced by the law Nr. XXII of 1886 which regulated the public administration of the settlements until the formation of the system of councils in 1950. In the course of time the role of chief constable was gradually pushed into the background as being held by a non-professional person. The office was actually led by the notary who had a relevant qualification.

A Városháza ...

Hatvan központja egy
1775-ös várostérképen

 (079.) Ezen a lapon még látható az 1862. október 23-án megvett, már cserépszindellyel fedett városháza, amelyben 26 lakrész volt, 3 jó pincével, 3 kúttal, több istállóval és kamrával. Itt működött a városi hivatal és a 4 osztályos elemi iskola is. De itt volt a tanítói lakás is, ahol 1892-ben világra jött Meszlényi Zoltán későbbi esztergomi segédpüspök, akit vértanú halála után 2008-ban avatott Boldoggá XVI. Benedek pápa.

 This postcard shows the town hall purchased on 23 October 1872 which was re-shingled with tiles. It included 26 flats with 3 cellars, 3 wells and several stables and pantries. The town's office and the four-grade elementary school operated in the building. The teacher's residence also was there where Zoltán Meszlényi was born in 1892. He later became assistant bishop in Esztergom and died a martyr, for which he was beatified by Pope Benedict XVI in 2008.

1 korona

 (080.) Az új városháza megépültekor Farkas Dezső volt a községi főjegyző, aki 1899 óta töltötte be a tisztséget. Hivatalba lépésekor így írt a Heves Megyei Lapok: „... Hatvan társadalmában most már új éra kezdődik, ami nagyon kívánatos is, Hatvan város züllésnek indult társadalmi viszonyai között.” De nemcsak mint tisztviselő vívott ki magának rangot, hanem irodalmi munkásságával is, mert helyi és megyei lapok mellett országos orgánumban is publikált.

 When the new town hall was finished, Dezső Farkas was the municipal notary who had been holding this position since 1899. When he took up his office, the paper Heves Megyei Lapok said: „A new era has begun in the society of Hatvan what is much desirable under the social relations being declining in town.” As well as being reputed for his official work, his literary pursuits also compelled admiration as he wrote articles in local, regional and national newspapers.

... az előjáróság otthona

A Bindfeld-ház
tulajdoni lapja

 (081.) 1907-ben a testület építési bizottsága (Rottenstein Lajos, Blumenthal Béla, Fazekas János és Szabó József) javaslatára az életveszélyessé vált épületet lebontották, és a ma is látható szecessziós stílusú, 7 nyílású, diadalíves árkádossal díszített portikuszos épületet emelték a helyére, amely 1908-ban készült el. Ekkoriban még a szomszédságában található házban Bindfeld Aladár fakereskedése és raktára működött.

 As the building became life-threatening, the building committee of the board (Lajos Rottenstein, Béla Blumenthal, János Fazekas and József Szabó) proposed in 1907 to demolish it. The new one was erected on the site of the former in the secession style with a seven-span portico which was finished in 1908, and still exists in present-days. At that time there was a wood shop and store in the next house run by Aladár Bindfeld.

Turi János
bíró

 (082.) Az 1913 körül készült lapon jól látszik az épület tetején lévő kis tornyocska, és a kontyolt tetőzetet fedő vörös pala, amibe díszítőminta is volt. A főhomlokzati négyes osztatú rizalitfalon még semmilyen ornamentális díszítés nem látszik. Viszont a háromszögletű timpanonban lévő három kis ablak keretezte részben már feltűnik Hatvan címerállata, az ágaskodó oroszlán. A községi előjáró Turi János volt, aki 1909-ben foglalhatta el a bírói széket.

 This 1913 postcard clearly shows the small tower on the top of the building and the red slates on the hip-roof with an inlaid ornament. Though there are no ornamental decorations yet to see on the step-out wall divided into four parts, the heraldic animal of Hatvan, the rearing lion is already seen in the triangular pediment, more precisely in the part framed with three small windows. The leader of the settlement was János Turi who became chief constable in 1909.

A Községháza ...

Várkonyi Sándor
főjegyző

 (083.) Ezen az 1922 körül készült lapon az áttört mintázatú mellvéd felett lévő rizalitfal középső osztatában már pilaszteres díszítés látható, és nemcsak az ablakok felett, de az oszlopfőkön is domborművek vannak. Az emeleti irodában 1917-től már Várkonyi Sándor községi főjegyző ült, aki szaktisztviselői végzettséggel rendelkezve a hivatali adminisztráció vezetőjeként kiemelt szereppel bírt a település igazgatásában, de később a község életében is.

 There are pilasters as ornament to see on this postcard (made about 1922) in the middle part of the step-out wall above the banister, and we can see reliefs not only above the windows but on the capitals. At that time notary Sándor Várkonyi was sitting at the notary's office on the second floor that held this post since 1917. He had the relevant professional qualification which enabled him to play a major part in the administration of the settlement.

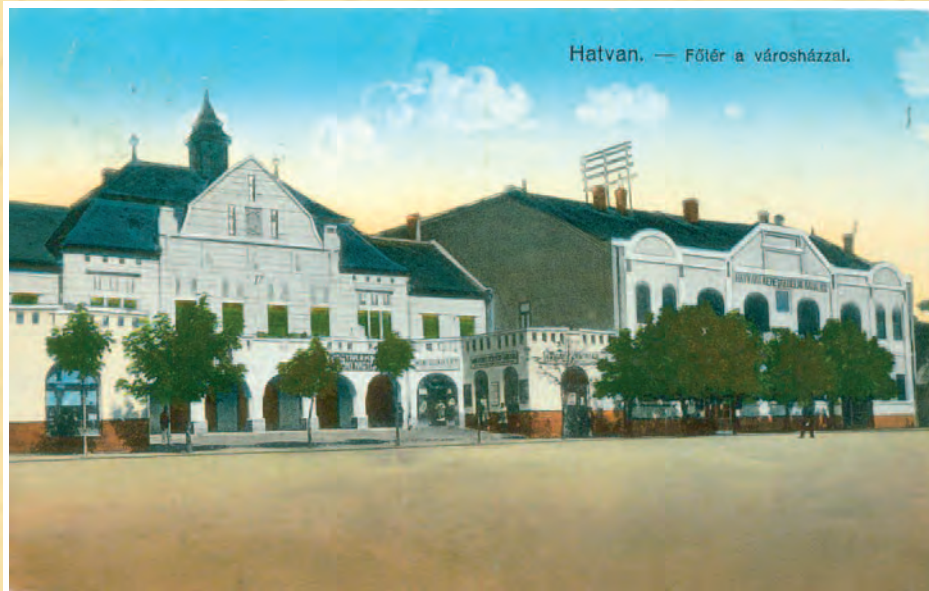
Kékessy Dezső
főszolgabíró

 (084.) Az 1918–1923-ban készített lapon látszik az emeletessé átépített Bindfeld-ház, melynek földszintjén pénzügyintézet működött. Várkonyi mellett Kékessy Dezső volt a másik népszerű közigazgatási szakember, aki 1921 novemberétől főszolgabíróként vezette a járási hivatalt. Már 1925 februárjában kérte, hogy a képviselő-testület 15 napon belül foglalkozzon a várossá alakulás lehetőségével. Ám a testület még nem tartotta ezt aktuálisnak, ezért napirendre sem vette a kérést.

 Made between 1918 and 1923, this 1923 postcard shows the Bindfeld-house in which there was a financial institution operating on the ground floor. Beside Várkonyi, Dezső Kékessy was also a popular administrative official who led the district office since November 1921 as chief constable. He requested the body of representatives as early as February 1925 to consider the possibility of turning Hatvan into a town. Yet, the board didn't even put this question on the agenda.

... a helyes megnevezés

Szinyei Merse Jenő
országgyűlési képviselő
1926-tól 1944-ig

 (085.) Ezen az 1927-ben született lapon is tévesen szerepel a megnevezés – Városháza –, ugyanis az 1871. évi XVIII tc. alapján az egykori mezőváros nem alakult át rendezett tanácsú várossá a felmerült költségek miatt, így hivatalosan a település nagyközségi státusszal bírt. Ennek ellenére a közvélekedés mindig is városként kezelte Hatvant, amit jelez az is, hogy 1914-től országgyűlési választókerületi beosztás szerint 16 település tartozik ide.

 The inscription Town Hall is not correct on this 1927 picture postcard since the former market town had not been turned into a town with a regular council as stated in law Nr. XVIII of 1871 due to the costs incurred, so the settlement officially was a village. Nevertheless, Hatvan had always been considered as a town what is marked by the fact that 16 settlements belonged to it from 1914 according to the constituencies.

Hatvani Ferenc,
a megyei Törvény-
hatósági Bizottság tagja
1915-től 1929-ig

 (086.) Ezen az 1928-as kiadású lapon bukkan fel először az épület bal szárnyában lévő üzletről kép. Először Murczkó Endre fűszerüzlete volt, majd ide költözött a Hangya Szövetkezet boltja, melynek megnyitásáról a Hatvan és Járása is tudósított 1919. december 7-i számában. Itt a lap kiadója ügyelt a pontos képaláírásra, a Községháza terminust használta helyesen. A Binfeld-házban a Hatvani Kereskedelmi Bank Rt. működött.

 The shop in the left wing of the building appears for the first time on this postcard issued in 1928. First it was Endre Murczkó's grocery, and then the store of Cooperative Hangya moved to it the opening of which was even reported in the issue of 7 December 1917 of paper Hatvan and Region. The publisher of the postcard paid here attention to the text applying the right term village hall. The Commercial Bank of Hatvan worked in Bindfeld-house.

A Városháza ...

A Petőfi cserkészcsapat

 (087.) Az 1930-as évek elején készült képeslapon jól látszik, hogy a homlokzaton a kváderezett vakolat hullik, megérett az épület egy felújításra. A mellvédre kihelyezett két reklámtábla tudatja, hogy az épületben működött a Honfoglalás Rt. Nyomdavállalat és papír-, frószter-, könyvkereskedés, valamint a Magyar Királyi Dohány Nagyáruda üzlete, melyet Járomy Árpád vitt. Az írott forrásokból tudjuk, hogy a 222. számú Petőfi cserkészcsapat otthona is itt volt az épületben.

 As seen on this picture postcard issued at the beginning of the 1930s, the plaster falls from the facade and the time has come for a renovation of the building. The two advertising boards show that Mór Hoffmann had here his printing house Honfoglalás Rt., and the store of Hungarian Royal Tobacco wholesale store – run by Árpád Járomy – was also there. We know from written records that scout troop Petőfi Nr. 222 also had its seat in the building.

Fülöp István
bíró

Hatvan. Városháza és Kereskedelmi Bank.

 (088.) Az 1930–31-ben nyomtatott képeslaphoz ugyanazt a negatívot használta fel a kiadó, mint az előző oldal alsó képén, csak a képkivágáson módosítottak. Viszont a képaláíráson is „javítottak”, és helytelenül Városházaként jelölik az épületet, ahol 1930-tól Fülöp István másodbíróként dolgozott Turi János bíró mellett. Az 1932-ben tartott bíróválasztáson kihívta felettesét, de a választópolgárok hetedik alkalommal is – újabb három évre – Turinak szavaztak bizalmat.

 The same negative was used by the publisher for this picture postcard printed in 1930–1931 as for the photo at the bottom of the previous page. Yet, the inscription was „modified” and the building was wrongly called town hall where István Fülöp worked as second district administrator next to chief constable János Turi from 1930. In 1932 he challenged his chief but the citizens again elected Turi for the seventh time for further three years.

... mert a lakosság így emlegeti

Sebők Jenő,
a Hatvani Újság
felelős szerkesztője

 (089.) Az 1934-ben készített lapon már látható, hogy az épületet felújították, bár a kivitelezők a legegyszerűbb megoldást választották, a hajdani díszítéseket levették, és helyükre egyszerű símitott vakolatos tükröket készítettek. Egyedül a pilasztereken tartották meg a kváderezett vakolat tagolásokat. Ugyanígy „elbántak” a díszes szemöldökpárkányokkal is. A Hatvani Újság szerkesztőségi cikkben fejezte ki nemtetszését az épülettel kapcsolatban.

 This 1934 postcard shows that the building was renovated, though the executors decided on the simplest solution. The former board-stone ornaments were knocked off the wall and mirrors were formed out of plain plaster instead. The board-stones remained on the pilasters only. The ornamental dripstones were also removed this way. The editors of newspaper Hatvani Újság expressed their disapproval in an article concerning the building.

Okolicsányi Imre
megyei alispán

 (090.) A templomtoronyból 1936-ban készített felvételen a Kossuth tér északkeleti oldala látszik. Február 27-től már Fülöp István ült a bírói székben. Az 1935-ös választáson legyőzte Turi Jánost, aki – Magyarországon egyedülálló módon – 27 év után leköszönt a főbírói posztról. Bár mint arról a helyi sajtó is hírt adott, Turi nem nyugodott bele a vereségébe, és 1935. december 16-án óvást nyújtott be Okolicsányi Imre megyei alispánhoz, ám ezt végül elutasították.

 This photo taken in 1936 from the church tower shows the north-eastern side of Kossuth Square. From 27 February István Fülöp became chief constable as he defeated Lajos Turi on the elections in 1935. After a 27 year service, which is an unmatched achievement in Hungary, he resigned his post. Yet, local papers reported that Turi had not acknowledged the defeat and had lodged a protest on 16 December 1936 with county sub-prefect Imre Okolicsányi which was eventually rejected.

A Községháza

dr. Illés Gyula,
a Hatvani Újság
főszerkesztője

Hatvan. Városháza.

 (091.) Az 1936–1937 körül készült fotón az előtérben már az Angol–Magyar Bank székelt a Bindfeld-ház földszintjén, miközben az emeleten a bank igazgatója, Bende Gyula élt, aki 1920-ban magyarosította nevét Bindfeldről, és 1926-tól töltötte be az igazgatói tiszteket. A városháza épületében több helyi újság szerkesztősége is otthonra lelt, és ezek mindegyike az éppen hatalmon lévő pártok anyagi támogatását is élvezte.

 The English–Hungarian Bank was on the ground floor of the Bindfeld-house, as seen in the foreground of this photo taken around 1936–1937. The director of the bank Gyula Bende had his residence upstairs. He changed the name Bindfeld to Bende in 1920 and held the director's position from 1926. Some local papers had their editorial offices in the town hall and each of them benefited the financial support of the ruling parties.

Tömösváry János
főszolgabíró

Hatvan

Városháza

 (092.) Ezen az 1942-ben kiadott lapon jól látható, hogy a heti piacoknak a Kossuth tér adott helyet. Ekkor már Tömösváry János főszolgabíró állt a hatvani járás élén, aki 1944 közepén végrehajtott a nyilas kormányzat által kiadott kiűritési parancsot. Ennek hatására a járási hivatal tisztviselőinek nagy többsége elmenekült Hatvanból, miközben a községi elöljáróság majd minden tagja a helyén maradt.

 The weekly markets took place on Kossuth Square as shown on this postcard published in 1942. At this time chief constable János Tömösváry led the district of Hatvan, who carried out the evacuation ordered by the Hungarian Nazi government in mid-1944. As a result, several clerks of the district office fled Hatvan while almost all members of the local direction stayed at their posts.

A Városháza

Papp Zoltán
polgármester

 (093.) A községi képviselő-testület 1945. április 22-i ülésén nyilvánította ki Hatvan várossá válását, és Erdei Ferenc belügyminiszter 1945. június 20-án kelt határozata hagyta jóvá. Hivatalosan ettől az időponttól irányította a várost Papp Zoltán polgármester (korábbi járási főszolgabíró) és Fülöp István városgazda (korábbi községi bíró). A helyi kommunista párt mindkettejüket eltávolította, Pappot 1945. augusztus 13-án internálták, míg Fülöpöt 1947-ben kinevezték megyei főispánnak.

 The local body of representatives declared on their session of 22 April 1945 that Hatvan would become a town what was approved with the decree of 20 June 1945 issued by Ferenc Erdei, minister of interior. The town was officially led from this date by major Zoltán Papp (former chief constable) and treasurer István Fülöp. They both were expelled from their positions by the communist party. Papp was interned on 13 August 1945 while Fülöp was appointed county chief prefect in 1947.

Pálhidy Mihály

 (094.) A magyar közigazgatást szovjet mintára átalakították, és az 1950. évi I. törvény rendelkezett a tanácsok felállításáról. Az 1956-ban megjelent lap dokumentálja, hogy itt kapott helyet a városi és a járási tanács is. De itt volt a helyi Forradalmi Nemzeti Bizottság székhelye is, és október 28-án az erkélyről Németi Gyula rendőrkapitány, Pálhidy Mihály elnök és Fülöp István szólt a kb. 1800 fős tömeghez. A higgadtságuknak is köszönhető, hogy Hatvanban nem voltak véres atrocitások a forradalom alatt.

 The public administration was reorganized in Hungary based on the Soviet model. This 1956 postcard proves that the municipal and the district councils both received premises here. The National Revolutionary Committee also had its seat in the building, and on 28 October chief commissioner of police Gyula Németi, president Mihály Pálhidy and István Fülöp delivered a speech from the balcony to a crowd of about 1800 people.

A Járási Tanács ...

Hatvani György
tanácselnök

 (095.) Az új hatalmi rend kialakulásának első évtizedében az egykori közigazgatási szakembereket lecserélték munkáskáderekre, így 1945–1955 között 9 vezetője volt a településnek. 1955-től 1969-ig Hatvani György tanácselnök állt a város élén, ezen időszakban jelentősen fejlődött Hatvan gazdasága és infrastruktúrája. A Vörös hadsereg úti, majd a Mező Imre és a Münnich Ferenc úti lakótelepek elkészültével 877 állami lakást adtak át, és 1967-ben az új kórházat.

 The former administrative officials were replaced with cadre-workers during the first decade of the formation of the new system of power, so the town had 9 leaders between 1945 and 1955. György Hatvani was the president of the local council between 1955 and 1969. The economy and infrastructure of the town developed a lot during his time. 877 flats were brought into use when the housing estates in Vörös Hadsereg, Mező Imre and Münnich Ferenc Streets were finished.

Az első tanácsválasztások
szavazólapja

 (096.) Az egykori Bindfeld-házat államosították, és a jelentősen átalakított épületben működött a Hatvan Járási Tanács 1950-től. Az MKP, majd MDP, később az MSZMP befolyása alatt álló tömegszervezet, a Magyar Függetlenségi Népfront, ill. utóda, a Hazafias Népfront „jelölte ki” azokat a személyeket, akikre a választópolgárok szavazhattak a Hatvan Városi, illetve a Hatvan Járási Tanács összeállításakor, bár az 1966. évi III. tv.-ben már megjelent a többes jelölés lehetősége is.

 The Bindfeld-house was taken over by the state and went under a great reconstruction. The District Council of Hatvan worked there from 1950. The Hungarian Independent Popular Front respectively its successor the Patriotic Popular Front „designated” the candidates the electors could vote for when setting up the Municipal and the District Council of Hatvan, though the law Nr. III of 1966 also made the plural nomination possible.

... és a Városi Tanács otthona

Fehér István tanácselnök
1969-től 1976-ig

 (097.) A Városi Tanács épülete 1971-ben, amikor a tanácstagi választások során 63 fős testület állt fel. 1969-ben viszont jelentős változás történt a helyi közigazgatásban, október 1-i hatállyal megszüntették a hatvani járást, és Kerekharasztot összevonták a várossal. Boldog, Heréd és Nagykökényes községi tanácsai Hatvan irányítása alá kerültek Hatvan város környéke megnevezéssel, míg a járás többi települését a gyöngyösi járáshoz csatolták.

 The card shows the building of the Municipal Council in 1971 when a board of 63 persons was set up after the election of the members of the council. In October 1969, local public administration went under a great change since the district of Hatvan was terminated and Kerekharaszt merged with the town. Local councils of Boldog, Heréd and Nagykökényes fell under the direction of Hatvan, while the other villages of the district were annexed to the district of Gyöngyös.

Szabó Ferenc
városi első tiktár

 (098.) Az 1971-ben készült lapon a város hatalmi centrumát alkotó épületek láthatók: a Városi Tanács, a Járási Tanács épületén még ott a felirat, ugyanis a járási apparátusból többen a városi tanácshoz kerültek, de bizonyos járási szervek tovább működtek a hivatalban egészen 1984-ig. A kép jobb oldalán pedig az 1962-ben a Megváltó patika helyén felépített Hatvan Városi Pártbizottság egyentervek alapján felhúzott mellvédes épülete.

 This 1971 postcard includes the buildings forming the power centre of the town. The first is the Municipal Council on which still reads the inscription District Council since some district organizations continued to work in the building until 1984. The second one is the building of the Party Committee of Hatvan on the right side of the postcard which was erected in 1962 according to uniform plans on the site of the former pharmacy Megváltó (Saviour).

A közigazgatás centruma

Patkó Imre tanácselnök
1976-tól 1979-ig

 (099.) 1979-ben, a Városi Tanács felújítása után nevezték ki a fővárosi tanácshoz Patkó Imre helyi tanácselnököt, akinek a hivatali idejében látványosan fejlődött a lakásépítés és a közművesítés Hatvanban. Kiterjedt kapcsolatrendszerre folytán megnőtt a városnak szánt megyei és a minisztériumi anyagi támogatások keretösszege is, amelyet lakásépítésre és infrastruktúra fejlesztésre fordítottak. Később a miniszterelnöki hivatal főosztályvezetője lett.

 President of the local council Imre Patkó was transferred to the council of the capital city in 1979, after the renovation of the Municipal Council. A lot of flats were constructed and the supply with public utilities improved much in town during his time. His good relations resulted in the increased financial supports allotted to the town by county organizations and ministries. He later became head of department in the prime minister's office.

Angeli József tanácselnök
1979-től 1990-ig

 (100.) A Városi Tanács összevont épületegyüttese 1988-ban, előtte a szökőkút. Jelentős közigazgatási változás volt 1984. január 1-jén a járási hivatalok végleges megszüntetése, így Hatvan városkörnyéki községévé vált Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Heréd, Hort, Lőrinci, Nagykökényes, Rózsaszentmárton és Zagyvaszántó. Az 1985-ös tanácstagi választásokon kötelezővé tették a HNF számára a többes jelölést, de a megválasztott 51 tagú tanácsba végül csak 1 fő került be a „nem hivatalos jelöltek” közül.

 The building complex of the Municipal Council in 1988 with the fountain. The termination of district offices of 1 January 1984 led to a great change in public administration as 10 neighbouring settlements became regional villages of Hatvan. Though the plural nomination was made compulsory for the Patriotic Popular Front during the elections of 1985, only one person of the „not official candidates” became member of the council of 51 persons.